

JUNI 2018

Översiktlig naturvärdesinventering (NVI) för detaljplan av Gräsvretens industriområde

Fältarbete och rapport

**Översiktlig naturvärdesinventering (NVI) för detaljplan av Gräsvretens industriområde
Fältarbete och rapport**

Nicklas Johansson

Naturvårdsenheten, Natur- och byggnadsförvaltningen, Huddinge kommun

Uppdragsgivare

Huddinge kommun, Samhällsbyggnadsavdelningen

Raad Alwajid

© Nicklas Johansson och Huddinge kommun

Tryckeri, 2018

ISBN 91-85565-02-4

www.huddinge.se

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Syfte och metod	5
Allmän beskrivning av inventeringsområdet	5
Gröna samband och infrastruktur	6
Riksintresse friluftsliv	6
Regional grönstruktur	6
Angränsande naturområden	6
Förekomst av groddjur i Gräsvreten	7
Bedömning av naturvärdesklass	7
Beskrivning av naturvärdesobjekt	8
Delområde 1. Områden utmed vägar och vid vändplaner	9
Delområde 2. Skogsmark vid telemast	10
Delområde 3. Ungskog	11
Delområde 4. Våtmark. videkärr	12
Delområde 5. Skogsmark med inslag av sumpskog	13
Delområde 6. Öppen mark, betesmark och våtmark	16
Delområde 7. Område för ny infart	19
Delområde 8. Område för dagvattendamm	20
Konsekvenser av planläggning	22
Åtgärdsförslag och kompensation	22
Skyddsåtgärder	22
Kompensationsåtgärder	23
Rekommendation	25
Källor	26

Sammanfattning

Huddinge kommun har i samband med detaljplan för Gräsvretens upplagsområde genomfört en naturvärdesinventering (NVI) inom ett utökat inventeringsområde (planområdet samt omgivande naturmark). Inventeringen kommer att ingå som ett av flera underlag till detaljplanen. Detaljplanen syftar till att medge en användning av marken i det nuvarande upplagsområdet för industriändamål och att möjliggöra en utökning av Gräsvretens område österut. Ett annat syfte med planeringen är att ange var inom planområdet en utbyggnad kan ske och med vilken sorts industribebyggelse samt hur övrig mark ska disponeras.

Området utgörs idag av det befintliga upplagsområdet samt skogsområden kring upplagsområdet. Naturmarken som inte ingår i planområdet utgörs av våtmark, igenväxande betesmark och betesmark, som dock inte betas för närvarande.

Inom inventeringsområdet förekommer ett område som har klassats till ”högt naturvärde”. Detta område är våtmarken och betesmarken utanför planområdet.

En rödlistad art påträffades, mindre bastardsvärmare (område 6), observera dock att orkidén nattviol inte är bestämd till underart. Däremot är inga rödlistade arter tidigare registrerade i Artportalen (ArtDatabanken, SLU) inom planområdet och inventeringsområdet. Några så kallade naturvårdsarter påträffades. En naturvårdsart är en art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Några exempel på naturvårdsarter från området är; grov ek, liljekonvalj, gullviva, gulmåra, brudbröd och nattviol.

Rapporten beskriver konsekvenser av planläggningen för befintlig naturmark och föreslår både skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder. Skyddsåtgärder är sådana åtgärder som normalt ska/kan vidtas för att minska negativ påverkan vid en exploatering. Kompensationsåtgärder är åtgärder som sker utöver skyddsåtgärder för att kompensera intrång i naturmiljöer enligt Huddinge kommuns metod för ekologisk kompensation.

Inledning

En detaljplan håller på att tas fram för Gräsvretens upplagsområde. Detaljplanen syftar till att medge en användning av marken i det nuvarande upplagsområdet för industriändamål och att möjliggöra en utökning av Gräsvretens område österut.

Planeringens syfte är att i nuvarande skede (program) ange var inom programområdet en utbyggnad kan ske och med vilken sorts industribebyggelse, samt hur övrig mark ska disponeras.

Gräsvreten ligger i den sydöstra delen av Huddinge kommun, på gränsen till Haninge kommun.

Planområdet omfattar ca 36 ha, varav det tidigare planområdet är 28 ha och den tillkommande ytan för kvartersmark är ca 8 ha. Fastigheterna inom kvartersmarken, 73 tomter, ägs av enskilda fastighetsägare. Gatumark och allmän plats i övrigt samt den föreslagna exploateringsmarken inom Gräsvreten 1:1 ägs av Huddinge kommun.

I samband med pågående detaljplanering har en översiktlig naturvärdesinventering gjorts. Resultat av fältbesök och annan kunskapssammanställning presenteras i denna rapport.

Bild 1. Planområdets lokalisering i kommunen och dess översiktliga avgränsning markerad i rött.

Syfte och metod

Sammanlagt har planområdet besökts tre gånger, 26 juni 2016, 9 juni 2017 och 24 juli 2017. Samtliga fältbesök har gjorts av Nicklas Johansson, Natur- och byggnadsförvaltningen, Huddinge kommun. Syftet med fältbesöken har varit att bedöma programområdets naturvärden samt ett område utanför programområdet. Inventeringen har varit översiktlig och har, inte helt men i väsentliga delar, gjorts enligt svensk standard (SS 199000:2014) med detaljeringsnivå medel inklusive naturvårdsklass 4. Ytterligare ett besök har gjorts den 30 maj 2018 för att inventera området för den föreslagna dagvattendammen. Till detta har också konsekvenser av planläggningen redovisats och förslag till skydds- och kompensationsåtgärder.

Förutom fältbesöket har sökningar gjorts i rapportsystemet Artportalen (ArtDatabanken, SLU) för att eventuellt kunna komplettera med uppgifter om arter från en längre tidsperiod. I Artportalen finns några rapporter av påträffade arter, dock ej inom planområdet. Av påträffade särskilt intressanta arter, så kallade naturvårdsarter, utanför planområdet kan nämnas större vattensalamander. Arter funna vid fältbesök inom detta uppdrag är inlagda i Artportalen.

Skogens pärlor, Skogsstyrelsens databas för naturvärden i skog, konsulterades. Inga skogliga naturvärden var kända sedan tidigare (Skogsstyrelsen).

Huddinges Natur (2012), grönstrukturplan och underlag till gällande översiktsplan (ÖP 2030) samt grönstrukturplan 1996. Området är inte tidigare beskrivet i någon av dessa rapporter.

Allmän beskrivning av inventeringsområdet

Planområdet ligger i kommunens sydöstra del och gränsar till Haninge kommun. Planområdet består dels av befintligt industriområde (planlagt som upplagsområde) och naturmark. Planområdet avgränsas av Lissmavägen i väst, Haninge kommun i öst, transformatorstationen Ekudden i syd samt en smal remsa skogklädd mark mellan Lissmadalen och bebyggelse i Haninge i norr.

Gröna samband och infrastruktur

Riksintresse friluftsliv

Planområdet angränsar till området Hanveden (tidigare Ågesta–Lida–Riksten) vilket är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området är tack vare sitt lokalklimat, sin varierade natur och sina anordningar för friluftslivet ett utomordentligt värdefullt friluftsområde. Det tätortsnära läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket.

Regional grönstruktur

Planområdet är beläget inom den i regionplanen utpekade Hanvedenkilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. Inom Hanvedenkilen finns stora, obrutna skogsområden och flera sjöar. Förutom mycket höga naturvärden är områdets värden för det rörliga friluftslivet mycket högt vilket avspeglas i den rika förekomsten av spår och leder som finns i Hanvedenkilen.

Omedelbart söder om planområdet i gränsen mellan Huddinge och Haninge finns ett svagt samband i grönstrukturen. Det svaga sambandet ska om möjligt stärkas.

Angränsande naturområden

Lissmedalens naturreservat med dess odlingslandskap sträcker sig utmed en dalgång från Granby och norrut mot Nynäsvägen. Högst upp ligger Lissmasjön som är en artrik fågelsjö och från den rinner Lissmaån som småningom mynnar i sjön Drevviken. Odlingslandskapet är varierande med många öppna diken, åkerholmar samt vidsträckta betesmarker. De omgivande skogspartierna har ett stort inslag av ek och hassel.

På andra sidan Lissmavägen finns Lännaskogens naturreservat. Naturreservatet består av barrskog, myrar, sjön Kvarnsjön och odlingsmark kring gården Kastellet. Ett kärnområde inom reservatet består av tämligen opåverkad skog av naturskogskaraktär samt två områden inom reservatet utgör Natura 2000-områden. Hagmarkerna kring gården Kastellet tillhör de artrikaste ur florahänsyn i

Huddinge kommun med bland annat riklig förekomst av kattfot, darrgräs och blåsuga.

Hela området ingår i en värdekärna i den regionala grönstrukturen för Stockholmsregionen.

Förekomst av groddjur i Gräsvreten

Vid en inventering av groddjur år 2008 påträffades bland annat större vattensalamander vid två dammar vid Gräsvretens gård, strax utanför planområdet. Större vattensalamander är en sällsynt art av groddjur och hör till de arter som kan indikera hög biologisk mångfald i de miljöer som de lever i. Samtliga svenska groddjur är fridlysta i hela landet. Dessutom är större vattensalamander med på Bernkonventionens lista över strikt skyddade arter och är upptagen i EU:s art-och habitatdirektiv. Som övervintringsplats kan den större vattensalamandern troligen utnyttja den vegetationsklädda sluttningen mot upplagsområdet. Detta är dock ett område som inte kommer att beröras då det utpekas som naturmark enligt planområdet.

Bedömning av naturvärdesklass

En naturvärdesinventering ska beskriva och värdera naturområden av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. I naturvärdesinventeringen ingår avgränsning av områden, naturvärdesklassning, objektbeskrivningar.

Naturvärdesobjekten utgörs, i de flesta fall, av en sammanhängande yta med en dominerande naturtyp. Olika biotoper kan finnas inom en naturtyp. Ett naturvärdesobjekt kan också innehålla mindre ytor som tillhör andra naturtyper. Naturvärdesobjektet tilldelas slutligen en naturvärdesklass.

Fältinventeringen har utförts på nivå NVI fält medel.

Följande naturvärdesklasser finns;

- högsta naturvärde, naturvärdesklass 1, störst positiv betydelse för biologisk mångfald;
- högt naturvärde, naturvärdesklass 2, stor positiv betydelse för biologisk mångfald;
- påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3, påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald;

- visst naturvärde, naturvärdesklass 4, viss positiv betydelse för biologisk mångfald.

Lågt naturvärde har de områden som inte uppfyller kriteriet för att utgöra naturvärdesobjekt. Dessa avgränsas och redovisas normalt sett inte.

Förekomst av naturvårdsarter

Ett viktigt begrepp vid användningen av arter som bedömningsgrund är begreppet naturvårdsart. Enligt standarden för naturvärdesinventeringar så är en naturvårdsart en art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Enligt ArtDatabanken så är naturvårdsarter ett samlingsbegrepp för skyddade arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Områdena har till viss del följt numreringen av delområden enligt plankartan men inte helt.

Bild 2. Beskrivna områden inom röd markering och deras numrering.

Delområde 1. Områden utmed vägar och vid vändplaner

Beskrivning

Yta ca 0,2 ha.

På platser där vägar övergår till allmän plats kan det bildas så kallad ruderatmark (eller skräpmark) som normalt inte har någon skötsel. Här kan till exempel avfall och sopsand och överbliven jord dumpas. Vid flera av dessa platser samt utmed områdets vägar växer oönskade och invasiva arter som till exempel kanadensiskt gullris, ryssgubbe, parkslide och jätteloka. De har fått den benämningen på grund av att de är invasiva och hotar den biologiska mångfalden genom att de tränger undan den på platsen normalt förekommande vegetationen samt att den kan spridas till närliggande naturområden.

Naturvårdsarter

Inga påträffade naturvårdsarter.

Bedömning av naturvärdesklass

Lågt naturvärde. Detta ger ingen naturvärdesklass och kallas för övrigt område.

Bild 3. Bestånd av parkslide vid norra änden av Upplagsvägen.

Delområde 2. Skogsmark vid telemast

Beskrivning

Yta ca 1,9 ha.

Området ligger helt omgärdat av industritomter där vissa har staket eller plank mot skogen medan vissa inte har någon avgränsning alls. Området är ganska kuperat med en bergkulle nästan mitt i området, vilket förklarar att det inte tidigare blivit exploaterat. Skogen är relativt gles på kullen. I övrigt är det kraftig igenväxning mot tomtmarken. Vid masten står ett naturvårdsträd, en relativt grov ek. Här noterades bland annat ogräsmaskros (*Taraxacum sp.*), grusslok, stormåra, jordreva, vitsippa, liljekonvalj och en.

Naturvårdsarter

Av naturvårdsarter påträffades liljekonvalj.

En ek som klassas som naturvårdsträd står bredvid telemasten.

Bild 4. Naturvårdsträd, ek, bredvid telemasten.

Bedömning av naturvärdesklass

Klass 4, Visst naturvärde (eller lokalt naturvärde).

Delområde 3. Ungskog

Beskrivning

Yta ca 1,6 ha.

Detta delområde är inte tänkt att exploateras utan planläggs som naturmark.

Delområdet utgörs av en planterad granskog med visst inslag av löv, främst björk men även hassel. Området ligger i sluttningen ned mot Lissmadalen och Lissmaån och bildar en vegetationsskärm mot Lissmadalen.

Bild 5. Tät och svårframkomlig granplantering.

Naturvårdsarter

Inga påträffade naturvårdsarter.

Bedömning av naturvärdesklass

Lågt naturvärde. Detta ger ingen naturvärdesklass och kallas för övrigt område.

Delområde 4. Våtmark. videkärr

Beskrivning

Yta: ca 1,1 ha.

Detta område har tidigare varit öppen mark men med utebliven hävd har det vuxit igen med sly och vide. Detta område är generellt sett fuktigare men ungefär så här kommer delområde 5 att se ut med utebliven hävd och om området helt får växa igen. Ett stort dike finns som troligen håller vatten större delen av året. Vid högvatten blir mer eller mindre hela området blött.

Arter; knagglestarr, gråstarr, vanlig hundstarr, skogssäv, kråkklöver, viden (*Salix sp.*).

Bild 6. Grusvägen mot Haninge kommun med delområde 4 till höger i bilden.

Naturvårdsarter

Inga naturvårdsarter påträffade.

Naturvärdesklass

Klass 4, Visst naturvärde (eller lokalt naturvärde).

Våtmarken bedöms vara lämpligt lekhabitat för groddjur.

Delområde 5. Skogsmark med inslag av sumpskog

Bild 7. Blåbärsbarrskog med inslag av lövträd och död ved.

Beskrivning

Yta ca 11,7 ha.

Området består av relativt gles skogklädd mark av barrblandskog med relativt hög andel lövträd. Dominerande trädslag är tall, gran, björk, asp med inslag av sälg, rönn och en. Skogen har tidigare brukats och gallrats men trots det finns det inslag av både stående och liggande död ved. Fältskiktet dominerades av blåbär och på torrare marker lingon. En del av området som ligger i lågpunkt får karakteriseras som sumpskog. I sumpskogen finns förutom stående vatten och öppna

vattenspeglar även utvecklade socklar på träden och en vegetation som indikerar fukt t.ex. olika starr (*Carex sp.*) och älgört.

Följande arter noterades; obestämd viol (*Viola sp.*), revsuga, skogsstjärna, liljekonvalj, örnbräken, hallon, smultron, blåbär, lingon, gökärt, ängsfräken, skogskovall, mjölkört, klibbticka, björkticka, alknottorr. En obestämd skalbagge av släktet rödrockar (*Ampedus sp.*) noterades på en död granlåga. Tyvärr hann skalbaggen gömma sig i en spricka i veden innan den kunde fångas eller fotas. Spillning av älg och rådjur noterades. Häckning av större hackspett konstaterades.

Naturvårdsarter

Av naturvårdsarter påträffades liljekonvalj.

Vissa arter i släktet rödrockar (*Ampedus sp.*) är sällsynta och rödlistade medan andra arter är relativt sett vanligare. Men det går inte att säga något om detta fynd då den inte kunde bestämmas.

En grov ek i områdets västra del samt några fåtaliga grövre aspar med hål utgör naturvårdsträd.

Bild 8. Skogsstjärna.

Bild 9. Ett naturvårdsträd, en grov ek i områdets västra del.

Bild 10. Sumpskog med övervägande starr.

Bild 11. Träd med rotsocklar.

Bedömning av naturvärdesklass

Klass 4, Visst naturvärde (eller lokalt naturvärde).

Delområde 6. Öppen mark, betesmark och våtmark

Beskrivning

Yta: ca 5 ha.

Området hyser både en våtmark (damm) och betesmark som är delvis igenväxande på grund av utebliven hävd. Delar av området har använts som rasthagar och hästbetats fram till år 2016. En grusväg leder in till området från Haninge kommun. Ett litet skogsparti är omgärdat av den öppna marken. Skogspartiet är betespräglat men här var det något längre sedan som det betades så igenväxningen är större med främst asp- och björksly.

Ängsmarken påvisade en ganska fin flora. Arter som bland annat noterades i ängsmarken var nattviol, ängsvädd, jungfrulin, brunört, ältranunkel, vitklöver, ängsfryle; vårbrodd, gråfibbla, kvastfibblor, ängsbräsa, hundstarr, gåsört, blodrot, röllika, brudbröd, pyrola (*Pyrola sp.*), prästkrage, smörblomma, majsmörblomma, ängsviol, bockrot, daggekåpa (*Alchemilla sp.*), frossört, gulmåra, gullviva, käringtand, gökärt samt johannesört. Vid våtmarken växer fuktgynnade arter som vass, älgört, olika videarter (*Salix sp.*), knagglestarr och andra starr (*Carex sp.*) m.fl.

Andra noterade arter var; slån, hagtorn, vitsippa, nejlikrot, humleblomster.

Vid besöket i juli var det soligt och varmt, då flög det många olika arter fjärilar bland andra mindre bastardsvärmare, slåttergräsfjäril, skogsnätfjäril och olika pärlemorfjärilar.

Bild 12. Den öppna våtmarken.

Bild 13. Betesmarken med ung tall.

Bild 14. Numera ohävdad mark.

Bild 15. Mindre bastardsvärmare.

Naturvårdsarter

Mindre bastardsvärmare, slåttergräsfjäril, nattviol, bockrot. gökärt, gullviva, gulmåra, brudbröd.

Bedömning av naturvärdesklass

Klass 2, påtagligt naturvärde.

Förekomst av rödlistad art och flera naturvårdsarter. Våtmarken bedöms vara lämpligt lekhabitat för groddjur.

Delområde 7. Område för ny infart

Beskrivning

Yta: ca 0,8 ha.

Området är enligt detaljplanen tänkt som en ny infart till området och är mycket mångformigt och stor skillnad i höjdnivåer. Området närmast Upplagsvägen används som skräpområde. Senare övergår området till skogsmark med kraftig lutning för att slutligen nå infarten till transformatorstationen Ekudden och Lissmavägen. Skogen har ingen kontinuitet och äldre träd saknas, något inslag av död ved finns dock. Ett fuktstråk noterades där en stor del av vattenavrinningen från berget sker. En kraftledningsgata finns i anslutning till området.

Kraftledningsgatan röjs regelbundet medan det utanför kan växa igen med träd, framför allt med asp. Asparna växer i sluttningens lägst belägna del där det är gräsbevuxet och friskare. Vid infarten från Lissmavägen finns det en liten triangelformad vegetationsklädd yta. Där växer bland annat motsatserna blomsterlupin och jungfrulin. Övriga noterade arter är bland andra ek, rikligt med liljekonvalj, träjon, skogssäv, skogsfräken, och flugbaggen *Cantharis rustica*.

Bild 16. Vy från Upplagsvägen.

Bild 17. Vy mot Lissmavägen.

Naturvårdsarter

Liljekonvalj indikerar mullrik mark och områden av lundkaraktär. Några naturvårdsträd, ekar, växer i området.

Bedömning av naturvärdesklass

Klass 4, Visst naturvärde (eller lokalt naturvärde).

Delområde 8. Område för dagvattendamm

Bild 18. Mellan verksamheter och hage.

Bild 19. Hästhagen.

Beskrivning

Yta ca 0,6 ha.

I detta område föreslås en ny dagvattendamm anläggas för fördröjning och rening av dagvatten från planområdet. Enligt dagvattenutredningen är den dammarea som erfordras ca 2 900 m².

Den största delen av området utgörs idag av en rasthage för hästar och övrig del är påverkad av verksamhetsområdet. Mycket lite vegetation växer i hästhagen och stora delar saknar vid besöket helt vegetation. Växter som ändå noterades var groblad, smörblomma, ogräsmaskros (*Taraxacum* sect. *ruderalia*), brännässla, stormåra, röllika, skogsklöver och pingstlilja. En grupp tallar står på kullen i hagen och några granar står mot verksamhetsområdet. På kullen finns även en häckkaragan, vilken ibland kallas sibirisk ärtbuske, som är en odlad art som kan påträffas kvarstående eller förvildad.

En annan del av området utgörs av den randzon mellan hästhagen och verksamhetsområdet. Som smalast är den ca 6-7 meter men breddar ut mot Lagervägen och där hästhagen rundar av. Området närmast Lagervägen och zonen mellan verksamheter och hage är kraftigt påverkad av utfyllnad m.m. Från verksamheterna går det en slänt med utfyllnadsmassor och ett ganska djupt avvattande dike. Denna del är svårgenomtränglig med vegetation och en del skräp. En kraftig bård av ung gran dominerar med likaledes ungt inslag av tall, sälg, ek och vårtbjörk, lönn. Fältskiktet består av kirskaål, ryssgubbe, hallon, stormåra, löktrav, renfana, och humleblomster. Enstaka förekomst av akleja. Den del utanför hästhagen och närmast verksamheterna är ett tidigare hävdad område som håller på att växa igen. Här påträffades vårfryle, älggräs, röllika,

teveronika, bergslok, midsommarblomster, smultron och humleblomster. Inga gamla träd finns.

Strax utanför inventeringsområdet växer tre fina gamla tallar där det blir lite brantare mot Lissmaån. Några få blad av brudbröd och ett litet bestånd av gulmåra och mandelblom noterades. Här observerades svarthätta och i branten häckning av stare i hålaspråk.

Naturvårdsarter

Inga påträffade naturvårdsarter.

Bedömning av naturvärdesklass

Lågt naturvärde. Detta ger ingen naturvärdesklass och kallas för övrigt område.

Konsekvenser av planläggning

Planens genomförande som industriområde innebär att de idag icke exploaterade grönyterna kommer att försvinna. Delar av berg i dagen kan komma att plansprängas för att kunna utnyttja så mycket som möjligt av tillgänglig mark. De allra flesta av det exploaterade områdets organismer kommer att försvinna på grund av ianspråktagen och förändrad livsmiljö.

Utgångspunkten vid exploatering av planområdet bör vara att bevara befintliga naturvårdsträd, främst ekarna, där det är möjligt. En inmätning av dessa naturvårdsträd kan i så fall behöva göras. Är detta inte möjligt bör de läggas ut i faunadepå enligt förslag till skyddsåtgärder.

Åtgärdsförslag och kompensation

Här föreslås både skyddsåtgärder d.v.s. sådana åtgärder som normalt ska genomföras enligt 2 kap. miljöbalken i samband med detaljplanering. Vidare ges även förslag till kompensationsåtgärder för förlorad grönyta enligt kommunens metod för ekologisk kompensation. Samtliga åtgärder är förslag vilket innebär naturligtvis att projektgruppen kan välja andra åtgärder.

Skyddsåtgärder

Avgränsning mot naturmark

Marken mellan planlagd industrimark och kvarvarande naturmark ska fysiskt avskärmas med staket eller liknande. Detta för att inte den enskilda tomten ska breda ut sig på annan mark vilket det finns befintliga exempel på inom upplagsområdet. Det är också så att kvarvarande naturmark hyser höga naturvärden som inte får påverkas av en sådan onödig fysisk påverkan. Den fysiska buffertzonen som skogsmarken utgör idag kommer efter planens genomförande inte längre att finnas kvar.

Skräpmark med invasiva arter

Marken i delområde 1, med påträffade invasiva arter bör grävas bort och transporteras till avfallsanläggning. Marken får inte användas som fyllnadsmassor

i det kommande arbetet med utbyggnader av väg och fastighetsmark eller användas någon annanstans.

Naturvårdsträd

De påträffade naturvårdsträden, framför allt ekarna i delområdena 2, 5 och 7, lämnas kvar så långt det är möjligt. De friställs så att de är det enda trädet kvar. Friställningen innebär att trädet blir mer solbelyst vilket kan ge bättre förutsättningar för biologisk mångfald. Om det är nödvändigt med avverkning bör så stor del av stammen som möjligt lämnas på lämplig plats inom eller i anslutning till planområdet.

Uppförande av ”groddhotell”

Inom området förekommer lämpliga lekhabitat för groddjur och omgivande skogsmark (både inom och utanför planområdet) utgör lämpliga övervintringsområden. När merparten av lämpliga övervintringsområden för groddjur försvinner kan det vara lämpligt att bygga ett så kallat ”groddjurshotell” för övervintring.

Faunadepå

Även om den omgivande skogen har varit brukad innehåller den ett visst mått av död och döende ved. Död och döende ved är mycket viktigt för biologisk mångfald bland annat för insekter, lavar, svampar. Död ved behövs också för att bygga en övervintringsplats för groddjur. Därför föreslås att den befintliga döda veden i planområdet och ny död ved flyttas och läggs ut i särskilda högar, så kallade faunadepåer. Faunadepåer är inte positiva bara för insekter, lavar och svampar, de kan också utgöra attraktiva miljöer för till exempel igelkottar och fladdermöss. En ökad insektsfauna gynnar även fågellivet.

Kompensationsåtgärder

Utgångspunkten för förslag till kompensationsåtgärder är att de ska göra naturvårdsnytta d.v.s. det ska bli en förbättring av förhållandena på platsen för kompensationsåtgärden för antingen en specifik art eller flera arter. Här är det en fördel om det redan finns befintliga naturvärden på platsen som stärks av åtgärden men det kan också vara så att åtgärden syftar till att bevara befintliga naturvärden på en plats där de annars kommer att försvinna ifrån. Detta gäller kanske främst

igenväxning vid utebliven hävd. Åtgärderna ska helst ge en långsiktig effekt på platsen och i landskapet.

Eventuella kompensationsåtgärder inom planområdet/utredningsområdet är inte aktuellt då samtliga områden kommer att exploateras och andra ytor inte kommer att finnas tillgängliga. Kvar återstår att titta inom utredningsområdet eller utanför detta.

Kompensationsåtgärder inom planområdet/utredningsområdet

Röjning av våtmark

En försiktig röjning av vegetation samt en eventuell fördjupning och utökning av dammen. Röjningen är nödvändig för att förhindra en förtida igenväxning och få större yta med vattenspegel vid högvatten. Detta bör göras vid en tidpunkt då åtgärden ger så liten negativ påverkan som möjligt på groddjuren. En lämplig tidpunkt för detta är höst och vinter då groddjuren inte är i lekvattnet.

Röjning av sly i betesmarken

Betesmarken röjs på uppväxande sly och stängslas för att kunna hävdas med betesdjur. Avgränsningen av betesmarken får göras senare om det blir aktuellt. Stängslingen bör också utföras för att passa både nöt och får/getter. Det är viktigt att stängslet får tillgång till en fast elinstallation (elskåp) för en säker tillförsel av el. Detta bör kunna tas hänsyn till i samband med planläggningen av andra elinstallationer såsom gatubelysning etc.

Kompensationsåtgärder utanför planområdet

Stängsling av röjd betesmark väster om Lissmavägen och söder om Länna industriområde vid gården Kastellet i Lännaskogens naturreservat. Ett område med planterad tall där det tidigare varit betesmark har nyligen röjts på tall för att åter hävdas som betesmark. Området har ännu inte stängslats vilket är en förutsättning för bete och fortsatt hävd.

Röjning och stängsling av betesmark väster om Lissmavägen mittemot Beijer byggmaterial AB inom Lissmadalens naturreservat.

Rekommendation

Om någon av ovanstående kompensationsåtgärder väljs bör projektgruppen samråda med naturvårdsenheten på NBF. Detta på grund av naturvårdsenheten ansvarar och samordnar för förvaltningen av markområdena samt tillgängliga betesdjur.

Källor

ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artportalen, 2017-05-26. Utsök av inrapporterade arter mellan åren 1900-2017. <http://www.artportalen.se>.

Hallingbäck, T. (Red) 2013. *Naturvårdsarter*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Huddinge kommun, 2012. *Metod för ekologisk kompensation*, Huddinge kommun.

Huddinge kommun, 2014. *Översiktsplan 2030*, Huddinge kommun.

Miljökontoret. 1996. *Grönstrukturinventering 1996*, underlag till översiktsplan 97. Huddinge kommun.

Naturvårdsavdelningen. 2012. *Huddinges natur - En redovisning av värdefull natur och grönstruktur för rörligt friluftsliv och biologisk mångfald*. Underlagsrapport till Översiktsplan 2014. Huddinge kommun.

Nitare, J., 2005. *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog - Flora över kryptogamer*. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Skogsstyrelsen. 2017-06-20. Utdrag ur Skogens källa.

SIS Swedish Standards Institute 2014. *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. Svensk standard SS 199000:2014.

Södertörnsekologernas groddjursprojekt 2008. *Ett rikt och nära djurliv: Miljöövervakning av groddjur i och nära tätort*. Rapport 2009:1.